

HANDLEDNING

PRODUCENT/TUOTTAJA: BEPPE SINGER
PROJEKTLEDARE/ PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ: KATARINA BERGGREN
BESTÄLLNINGNUMMER: 105005/TV6

LABBA - FINSKA VAAHTOSAMMUTIN

Tehtäväkuvaus

Agnetaa haluaa kertoa tulen historian, mutta ääniteknikko Tommie, joka on hyvin tarkka kuvauspaikan turvallisuuden suhteen, keskeyttää hänet. Beppe sammuttaa tulen omatekoisella vaahtosammuttimella.

Aineet: Fysiikka, kemia

Yhteys lukusuunnitelmaan

Fotosynteesi(yhteyttäminen), palaminen ja muutamia muita kemian perusreaktioita.

Tarvitset

- Ison lasikulhon, mielellään ”kultakalakulhon”
- Lasipurkin
- Ruokasoodaa
- Vettä
- Etikkaa
- Astianpesuainetta
- Lämpökynttilän

Tee näin

Sytytä lämpökynttilä ja aseta se lasikulhoon. Aseta lasipurkki kulhoon kynttilän viereen. Sekoita ruokalusikallinen ruokasoodaa ja noin 1 dl vettä purkissa. Tiputa muutama pisara astianpesuainetta purkkiin. Kaada lopuksi kunnan tilkka etikkaa purkkiin ja katso mitä tapahtuu.

Tämä tapahtui

Jos sekoittaa ruokasoodaa ja etikkaa keskenään kehittyy kuplia, jotka ovat täynnä kaasua – hiilidioksidia. Jos vielä lisää astianpesuainetta kehittää se hiilidioksidin kanssa vaahtoa.

Tätä voi käyttää, jos haluaa sammuttaa jotakin palavaa – esim. kynttilän. Kynttilä tarvitsee happea palaakseen. Jos lähellä on hiilidioksidia voi se syrjäyttää hapen ja sammuttaa kynttilän. Jos esimerkiksi asettaa kynttilän vadin pohjalle, jossa on hiilidioksidivaahtoa, kynttilä sammuu ennen kuin vaahto saavuttaa sen koska kuplat rikkoutuvat, hiilidioksidi vapautuu ja syrjäyttää hapen.

Jatkoehdotus

Ota selvää millaisia muita sammuttimia on olemassa ja miten niitä käytetään.

Päivän upea sana **Hiilidioksidi**

VINKKI! Katso mielellään **LABBA** – sarjan ohjelma samalla otsikolla nettisivulla www.ur.se saadaksesi lisää inspiraatiota.